

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ : ทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบใหม่

Electronic Book : A New Form of Information Resources

นางดวงใจ กาญจนศิลป์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทคัดย่อ

นำเสนอข้อมูลของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในด้านพัฒนาการและลักษณะโครงสร้าง การบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในมุมมองของขอบเขต รูปแบบการบอกรับ และลักษณะเฉพาะของฐานข้อมูลแต่ละฐานข้อมูลที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบอกรับ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการผู้เข้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการ กว่า 17,764 ชื่อเรื่อง จาก 7 ฐานข้อมูล ได้แก่ NetLibrary Ebrary Book@OVID Access Medicine Knovel Wiley-Blackwell และ e-Book on ScienceDirect ซึ่งการเลือกจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น ห้องสมุดคงต้องพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะ เพื่อเปรียบเทียบข้อดี ข้อด้อยของแต่ละฐานข้อมูล ซึ่งมีความเหมือนและความต่างกันไปในแต่ละมุมมอง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถบริการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-book หรือ electronic book หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้อ่านสามารถอ่านเอกสารผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สามารถแสดงภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ ประกอบด้วย หน้าปกหน้าของหนังสือ (Front cover), สารบัญ (Contents) เป็นตัวบ่งบอกหัวเรื่องสำคัญที่ปรากฏภายในเล่ม พร้อมเลขหน้า ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่หน้าต่างๆ ภายในเล่มได้, คำนำ (Introduction), เนื้อหาของหนังสือในแต่ละหน้า (Pages Contents) เป็นส่วนประกอบสำคัญในแต่ละหน้าที่ปรากฏภายในเล่ม ได้แก่ หน้าหนังสือ (Page Number) ข้อความ (Texts) ภาพประกอบ (Graphics) ซึ่งมักเป็นไฟล์สกุล .jpg .gif .bmp .png .tiff เสียง (Sounds) เป็นไฟล์สกุล .mp3 .wav .midi ภาพเคลื่อนไหว (Video Clips flash) เป็นไฟล์สกุล .mpeg .wav .avi และจุดเชื่อมโยง (Links), รายการอ้างอิง (Reference), ดรรชนี (Index) และปกหลัง (Back Cover) ของหนังสือ

การบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นแหล่งบริการสารสนเทศหนึ่ง ที่เน้นการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งได้เริ่มดำเนินการบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการผู้เข้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมี

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการกว่า 17,764 ชื่อเรื่อง จาก 7 ฐานข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

ประเด็น/ฐานข้อมูล	NetLibrary	Ebrary	Book@Ovid	Access Medicine
ขอบเขต	ครอบคลุมสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง		ครอบคลุมสาขาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ และเภสัชศาสตร์	
รูปแบบการบอกรับ	คิดค่าบริการรายปีครั้งเดียว แต่ไม่มีการ Update ข้อมูล			บอกรับเป็นรายปี มีการ Update ข้อมูลตลอดเวลา
ลักษณะเฉพาะ	- นำ Username/ Password ไปใช้นอกสถาบันได้ - หนังสือ 1 เล่มเปิดอ่านได้ครั้งละ 1 คน - ยืมได้ครั้งละ 24 ชั่วโมง		- ควบคุมการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายสถาบัน - อ่านพร้อมกันหลายคนได้ - ใช้งานครั้งแรกต้องติดตั้ง ebrary reader ก่อน - มีระบบจัดการรายการบรรณานุกรมผ่านโปรแกรม EndNote - ผู้ใช้สามารถทำแบบทดสอบประเมินด้วยตนเองได้	
การบูรณาการกับ OPAC	มี MARC record		ไม่มี MARC record	

ประเด็น/ฐานข้อมูล	Knovel	Wiley InterScience	e-Book on ScienceDirect
ขอบเขต	ครอบคลุมสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง		
รูปแบบการบอกรับ	บอกรับเป็นรายปี มีการ Update ข้อมูลตลอดเวลา	คิดค่าบริการรายปีครั้งเดียว แต่ไม่มีการ Update ข้อมูล	
ลักษณะเฉพาะ	-ควบคุมการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายสถาบัน -อ่านพร้อมกันหลายคนได้		
การบูรณาการกับ OPAC	ไม่มี MARC record	มี MARC record แต่ต้องสมุดต้องสืบค้นและถ่ายโอนเองจากฐานข้อมูลของ OCLC	มี MARC record

การเลือกจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น ห้องสมุดคงต้องพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะ เพื่อเปรียบเทียบข้อดี ข้อด้อยของแต่ละฐานข้อมูล ซึ่งมีความเหมือนและความต่างกันไปในแต่ละมุมมอง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถบริการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้เหมาะสม

บรรณานุกรม

- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2552). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก <http://www.drpaition.com>
- รวีวรรณ ขำพล. (2550). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ : บอกเล่าประสบการณ์ในการสืบค้น. วารสารวิทย-
บริการ. 18(1), 18-34.
- NetLibrary. (2009). **What is NetLibrary?**. Retrieved March 20, 2009, from <http://company.netlibrary.com/aboutus.aspx>
- Wiley InterScience. (2009). **Online Books**. Retrieved March 20, 2009, from <http://www3.interscience.wiley.com/browse/?type= BOOK>

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ : ทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบใหม่ Electronic Book: A New Form of Information Resources

ชื่อผู้สนับสนุนงาน: นางใจ กาญจนศิลป์¹

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-book หรือ electronic book หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้อ่านสามารถอ่านเอกสารผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สามารถแสดงภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ ประกอบด้วย หน้าปกหน้าของหนังสือ (Front cover), สารบัญ (Contents) เป็นตัวบ่งบอกหัวข้อสำคัญที่ปรากฏภายในตัวเล่ม พร้อมเลขหน้า ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่หน้าต่าง ๆ ภายในเล่มได้, คำนำ (Introduction), เนื้อหาของหนังสือในแต่ละหน้า (Pages Contents) เป็นส่วนประกอบสำคัญในแต่ละหน้าที่ปรากฏภายในเล่ม ได้แก่ หน้าหนังสือ (Page Number) ข้อความ (Texts) ภาพประกอบ (Graphics) ซึ่งมักเป็นไฟล์สกุล .jpg .gif .bmp .png .tif เสียง (Sounds) เป็นไฟล์สกุล .mp3 .wav .midi ภาพเคลื่อนไหว (Video Clips flash) เป็นไฟล์สกุล .mpeg .wav .avi และจุดเชื่อมโยง (Links), รายการอ้างอิง (Reference), ดรรชนี (Index) และปกหลัง (Back Cover) ของหนังสือ

การบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

ศูนย์บรรณสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นแหล่งบริการสารสนเทศหนึ่งที่มีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งได้เริ่มดำเนินการบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการผู้ใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการกว่า 17,764 ชื่อเรื่อง จาก 7 ฐานข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

ประเภทฐานข้อมูล	NetLibrary	Ebrary	BookG.Ovid	Access Medicine	ประเภทฐานข้อมูล	Knovel	Wiley InterScience	e-Book on ScienceDirect
ขอบเขต	ครอบคลุมสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	ครอบคลุมสาขาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ และเภสัชศาสตร์			ขอบเขต	ครอบคลุมสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง		
รูปแบบการบอกรับ	ซื้อขาดจ่ายเงินครั้งเดียว แต่ไม่มีการ Update ข้อมูล	บอกรับเป็นรายปี มีการ Update ข้อมูลตลอดเวลา			รูปแบบการบอกรับ	บอกรับเป็นรายปี มีการ Update ข้อมูลตลอดเวลา	ซื้อขาดจ่ายเงินครั้งเดียว แต่ไม่มีการ Update ข้อมูล	
ลักษณะเฉพาะ	- นำ Username/Password ไปใช้ตลอดจนได้ - หนังสือเล่มเปิดอ่านได้ครั้งละ 1 คน - มีไฟล์ครั้งละ 24 ชั่วโมง	- ควบคุมการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายสถาบัน - อ่านพร้อมกันหลายคนได้ - ใช้ร่วมกับบริการที่ต้องติดตั้ง ebrary reader ก่อน	- มีระบบจัดการรายการบรรณานุกรมผ่านโปรแกรม EndNote	- ผู้ใช้สามารถทำแบบทดสอบประเมินด้วยตนเองได้	ลักษณะเฉพาะ	- ควบคุมการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายสถาบัน - อ่านพร้อมกันหลายคนได้		
การบูรณาการกับ OPAC	มี MARC record	ไม่มี MARC record			การบูรณาการกับ OPAC	ไม่มี MARC record	มี MARC record แต่ต้องผูกต้องสืบค้นและถ่ายโอนเองจากฐานข้อมูลของ OCLC	มี MARC record

การเลือกจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น ห้องสมุดต้องพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะ เพื่อเปรียบเทียบข้อดี ข้อด้อยของแต่ละฐานข้อมูล ซึ่งมีความเหมือนและความต่างกันไปในแต่ละฐาน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถบริการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

- โพธิ์ชัย ศรีฟ้า. (2552). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook) ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก <http://www.drpaltoon.com>
 รวิวรรณ ขำพล. (2550). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์: บอกรับและประสบการณ์ในการสืบค้น. วารสารวิทยบริการ. 18(1), 18-34.
 NetLibrary. (2009). What is NetLibrary?. Retrieved March 20, 2009, from <http://company.netlibrary.com/aboutus.aspx>.
 Wiley InterScience. (2009). Online Books. Retrieved March 20, 2009, from <http://www3.interscience.wiley.com/browse/?type=BOOK>

¹ บรรณารักษ์ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (dounjai@sut.ac.th)